

Danmarks Biblioteksskole, rekruttering og forskningsbiblioteker

Greve, Eli; Lauersen, Christian; Pedersen, Claus Vesterager

Published in:
DF Revy

Publication date:
2008

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Greve, E., Lauersen, C., & Pedersen, C. V. (2008). Danmarks Biblioteksskole, rekruttering og forskningsbiblioteker. *DF Revy*, 31(6), 20-21.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain.
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact rucforsk@kb.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Danmarks Biblioteksskole, rekruttering og forskningsbiblioteker

Af Eli Greve, Christian Lauersen og Claus Vesterager Pedersen

Den 14. maj 2008 inviterede paneldebatarrangementet Ordrige Onsdage¹ i samarbejde med Bibliotekschefforeningen² til debat om Danmarks Biblioteksskoles fremtid. Overskriften for arrangementet var "Eksisterer Danmarks Biblioteksskole om 3 år?" og svaret var, ikke overraskende, et forholdsvis klart ja hele vejen rundt.

Eli Greve
Næstformand i Danmarks Forskningsbiblioteksforening
eligr@bib.sdu.dk
Christian Lauersen
Bestyrelsesmedlem i Danmarks Forskningsbiblioteksforening
cul@dbc.dk
Claus Vesterager Pedersen
Formand for Danmarks Forskningsbiblioteksforening
cvp@ruc.dk

Derfor kom debatten i højere grad til at handle om, i hvilken form, man kan forestille sig, at Danmarks Biblioteksskole eksisterer og hvilke typer fremtidige medarbejdere, der skal gå derfra med et eksamensbevis i hånden.

Panelet bestod af Trine Schreiber (på daværende tidspunkt konstitueret rektor på Biblioteksskolen), Jørgen Bartholdy (formand for Bibliotekschefforeningen), Pernille Drost (formand for Bibliotekarforbundet), samt direktør for Styrelsen for Bibliotek og Medier, Jens Thorhauge. Også Kulturminister Brian Mikkelsen var inviteret, men han havde ikke fået plads til arrangementet i sin kalender. Læserne af DF Revy kan med rette løfte et øjenbryn og bemærke sig, at en eksplicit repræsentant fra forskningsbibliotekssektoren ikke var at finde i panelet. Nok bliver 60 % af Danmarks Biblioteksskoles færdiguddannede bibliotekarer/cand.scient.bibl.'er ansat i folkebibliotekerne, men man kan alligevel undre sig: Forskningsbibliotekssektoren var simpelthen ikke blevet inviteret til diskussionen om Biblioteksskolens fremtid. Som den pt. næststørste aftager af Biblioteksskolens output kunne man mene, at det var en stemme, der burde høres i denne sammenhæng. Desværre synes der for øjeblikket at være en tendens til, at man ikke umiddelbart sætter lighedstegn mellem Danmarks Biblioteksskole og forskningsbibliotekerne. At Ordrige Onsdage er arrangeret af studerende fra Biblio-

teksskolen, understøtter blot fornemmelsen af, at de kommende biblioteksprofessionelle bliver mere og mere uoplyste om fag- og forskningsbibliotekernes virke (som jo ellers i høj grad er med til at understøtte folkebibliotekernes aktiviteter). Man kunne måske have håbet eller oven i købet have forventet, at Bibliotekschefforeningen som medarrangør eller måske enkelte af de øvrige paneldeltagere med deres kendskab til den danske biblioteksverden havde haft øje for den manglende forskningsbiblioteksrepræsentation.

Men tilbage til debatten, hvor det faldende optag og den organisatoriske forankring lagde bunden for diskussionen. Ingen tvivl om at de sidste par års vigende optag af nye studerende – der sikkert har givet stof til den krisebetonede overskrift for debatten – skal vendes³, hvis ikke det skal være endegyldigt slut med at diskutere Biblioteksskolens fremtid. Desværre savnede man konkrete bud fra panelet og fra salen på, hvordan den kage skulle skæres. At Danmarks Biblioteksskole som uddannelsesinstitution forbliver under Kulturministeriets ressort kan man være enig eller uenig i, men man må under alle omstændigheder tage det som en præmis her og nu, når man diskuterer skolens fremtid.

Alle fire debattører var enige om, at kardinalpunkterne i relation til Biblioteksskolens fremtid var udvikling, netværk og samarbejde. Bartholdy argumenterede for, at kombinationsmulighederne

med andre fag skulle styrkes (og at andre fag nemmere skulle kunne kombineres med uddannelsen på Danmarks Biblioteksskole) og lagde vægt på, at det ikke kun drejede sig om de humanistiske uddannelser, men også om fag, der var knyttet til kommunikation, pædagogik, digitalisering og det tekniske/naturvidenskabelige område. Samtidig pointerede han, at folkebibliotekerne efterspørger tilpas veluddannede medarbejdere og at det er mindre vigtigt hvilken uddannelsesinstitution, de kommer fra. Dette synspunkt er set fra forskningsbibliotekernes side særdeles interessant, idet forskningsbibliotekerne netop har advokeret for præcis disse uddannelseskombinationer og en sådan medarbejderrekruttering igennem mange år. Det er glædeligt, at man også fra de kommunale bibliotekers side nu har erkendt dette – og det er måske i virkeligheden kendetegnende for Biblioteksskolens krise. Drost var fortalende for et fælles udviklingsrum med relevante uddannelsesinstitutioner og Schreiber kunne i relation hertil berette, at man p.t. indgår i drøftelser med Aalborg Universitet om moduludveksling og med IT-universitetet om en fælles Masteruddannelse, ligesom også mulighederne for et samarbejde med Copenhagen Business School skal undersøges nærmere. Schreiber udtalte, at uddannelsen på Danmarks Biblioteksskole skal udvikles fra bredspektret spredning til veldefinerede fokusområder. Thorhauge understregede, at det set fra

Desværre synes der for øjeblikket at være en tendens til, at man ikke umiddelbart sætter lighedstegn mellem Danmarks Biblioteksskole og forskningsbibliotekerne.

¹ Ordrige Onsdage er paneldebatter arrangeret af studerende ved Danmarks Biblioteksskole

² Bibliotekschefforeningen er en forening for biblioteksledere i de kommunale folkebiblioteker

³ Da diskussionen fandt sted var de nye ansøgertal med en stigning på 6 ansøgere (3,5 %) naturligvis ikke kendt

Hvis ikke de professionelt uddannede indenfor bibliotekssektoren har kendskab til eller interesse for forskningsbibliotekerne, er dét i hvert fald ikke noget argument for at foretrække dimittender fra Biblioteksskolen.

Styrelsens side er vigtigt, at Biblioteksskolen har en selvstændig og klart profileret uddannelse med fokus på, hvad han betragter som kerneydelserne: 1) informations science (informationssøgning og vidensorganisation) og 2) de biblioteksrelaterede, kulturelle ydelser. Samtidig kritiserede Thorhauge Danmarks Biblioteksskole for at svingte fokus på, hvad han anser som kerneopgaven: at levere kvalificeret arbejdskraft til bibliotekerne.

I Danmarks Forskningsbiblioteksforening regner vi naturligvis med, at Thorhauge med termen "biblioteker" både henviser til folke- og forskningsbiblioteker. For Danmarks Biblioteksskoles situation er selvfølgelig alvorlig for begge institutionstypers fremtidige virke. I skrivende stund er de nye ansøgertal fra 1. prioritet tikket ind og viser en glædelig samlet stigning for Ålborg og København på 6 (!) studerende i forhold til sidste år. Ikke just en jordskredsstigning, men dog en stigning. Men der er stadig meget langt op fra 179 ansøgere til de 260 studerende, man forventer optaget på en årgang. Hertil må man medtænke, at selvom et højt gennemsnit fra de gymnasiale uddannelser ikke nødvendigvis gør en god bibliotekar, så er der en meget stor risiko for, at afbaldet stiger og at den faglige overlever nødvendigvis må sænkes, når Danmarks Biblioteksskole uden adgangskvotient for 7. år i træk samler ansøgere, som ikke har haft uddannelsen som deres 1. prioritet. Samtidig kan man frygte, at Biblioteksskolen i sin retorik, sit syn på omverdenen og i sit valgte fokus på faglighed og kompetencer fjerner sig mere og mere fra forskningsbibliotekerne. Historien om Danmarks Biblioteksskoles eget biblioteks endeligt under det retoriske selvmål, "fremtidens forskningsbibliotek", vidner i hvert fald om, at man ser anderledes på forskningsbibliotekerne på Biblioteksskolen end ude i sektoren.

Forskningsbibliotekernes manglende synlighed på Danmarks Biblioteksskole og Biblioteksskolens noget snævre biblioteksopfattelse demonstreres meget tydeligt i den omverdensanalyse for resultatkontraktperioden 2007-2010⁴, som Danmarks Biblioteksskoles ledelse udarbejdede i 2007. Af analysens 28 sider er i alt 327 ord (!) dedikeret forskningsbiblioteker – helt præcist i afsnittet om "Forskningsbibliotekerne digitaliseres". En noget sparsom beskrivelse af fag- og forskningsbibliotekernes praksisverden med informationskompetence, informationsarkitektur, fusioner, samarbejder med uddannelsesinstitutionerne, forskningsregistrering og -analyse,

brugerstøtte, e-læring og biblioteksudvikling i det hele taget. Og hvor er Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek blevet af i Biblioteksskolens billede af det danske biblioteksunivers? Dette spektakulære samarbejde mellem uddannelsesinstitutioner under 3 ministerier har tilsyneladende ikke givet anledning til særlig opmærksomhed på Danmarks Biblioteksskole. Forskningsbibliotekerne kan med en portion god vilje være indeholdt i ordet bibliotek i analysens øvrige tekst, men er det næppe. Analysen påpeger selv, at "samspillet mellem Danmarks Biblioteksskole og forskningsbibliotekerne[er] svagt belyst. Der er brug for at analysere dette forhold og for at identificere Danmarks Biblioteksskoles potentielle rolle i samspillet." Hvilke studerende kan man så forvente som aftagere på forskningsbibliotekerne, når biblioteksbegrebet er selektivt? Der er fra forskningsbibliotekerne bl.a. i Uddannelsesrådet og gennem Danmarks Forskningsbiblioteksforenings politiske beretning i fjor gjort en ihærdig indsats for, at analysen kunne blive fyldestgørende, men bolden er, som det fremgår, foreløbig skudt godt ud over tribunen. Konsekvensen bliver, at forskningsbibliotekerne får svært ved at rekruttere kvalificeret arbejdskraft fra Danmarks Biblioteksskole. Hvis ikke de professionelt uddannede indenfor bibliotekssektoren har kendskab til eller interesse for forskningsbibliotekerne, er dét i hvert fald ikke noget argument for at foretrække dimittender fra Biblioteksskolen. Men en meget vigtig pointe i denne sammenhæng er selvfølgelig, at diskussionen om rekruttering ikke kun handler om det svigtende optag på Danmarks Biblioteksskole, men også om at gøre forskningsbibliotekerne (og folkebibliotekerne selvsagt) til attraktive arbejdspladser. Her spiller flere faktorer ind i relation til den fremtidige rekruttering: Forskningsbibliotekernes offentlige image er på ingen måde dårligt, men det er tvivlsomt, hvor meget de fylder i den almene befolknings bevidsthed. I Regeringens publiceringer om Danmarks vej mod et slagkraftigt vidensamfund med uddannelse og forskning som grundsten, nævnes forskningsbibliotekerne ikke med ét ord; måske fordi de er selvfølgelig, de fylder i hvert fald tydeligvis heller ikke meget i beslutningstagernes bevidsthed. Og så siger det sig selv, at lønnen ikke er uvæsentlig. Startlønnen for en nyuddannet cand.scient.bibl., der ansættes på et forskningsbibliotek er pt. 20.814,75 kr. om måneden uden pension og eventuelt forhandlede tillæg⁵ – dér er man meget langt fra at kunne kon-

kurrere med det private arbejdsmarked eller for den sags skyld med offentligt ansatte kandidater fra de "rigtige" universiteter. Tør man tænke den tanke, at disse Kulturministerielt uddannede akademikere ikke helt accepteres som værdige videnskabelige medarbejdere? Dette aspekt bør naturligvis overvejes, såvel på Danmarks Biblioteksskole, i Bibliotekarforbundet, ude på bibliotekerne og også i Kulturministeriet, som ønsker at fastholde sin uddannelse og sin uddannelsesinstitution.

Danmarks Biblioteksskoles svigtende optag og manglede fokus på forskningsbibliotekerne kombineret med et måske lidt støvet offentligt image og en forholdsvist dårlig startløn for bibliotekarisk uddannede medarbejdere, gør ikke just jorden for rekruttering af kvalificeret arbejdskraft til at fortsætte det gode arbejde og føre forskningsbibliotekernes udvikling i den rigtige retning.

Fag- og forskningsbibliotekerne tilbyder faktisk attraktive arbejdspladser i spændende miljøer. "Bibliotekaren" kan forvente mulighed for tæt kontakt med studerende og forskere på universiteter, professionshøjskoler, gymnasiale uddannelser m.v. og med beslutningstagere og medarbejdere i offentlige virksomheder, ministerier og styrelser, museer og arkiver. Arbejdet kan være stærkt specialiseret enten biblioteksfagligt eller efter institutionernes faglige profil. Sektoren har brug for medarbejdere til den stabile drift, men sandelig også det innovative talent. Sektoren er karakteriseret ved store udviklingspotentialer og der er ingen tvivl om, at fremtidens forskningsbibliotek vil ansætte medarbejdere med meget forskellige faglige profiler. "Bibliotekaren" må forventes at kunne samarbejde med ansatte på alle niveauer og bringe de enkeltes kvalifikationer i spil. En cand.scient.bibl. med sociale kompetencer i bagagen vil på mange måder være den ideelle medarbejder, men med Danmarks Biblioteksskoles situation, og de udfordringer forskningsbibliotekerne står overfor, in mente, er det sandsynligt, at man for fremtiden på forskningsbibliotekerne i højere grad vil søge at ansætte AC'ere med de rette personlige kompetencer til det givne job. Det er faktisk lidt ærgerligt.

Og så vil vi da meget gerne benytte lejligheden til at byde Per Hasle velkommen som ny rektor for Danmarks Biblioteksskole pr 1. september 2008. Vi ser frem til et godt samarbejde, både for forskningsbibliotekernes og for Danmarks Biblioteksskoles skyld: lad os få bolden tilbage på banen.

⁴ Omverdensanalyse og markedspektiver. Biblioteksskole nyt 2007,2 http://www.db.dk/binaries/biblioteksskolenyt%20nr2%202007%20web.pdf_2103.pdf

⁵ Bibliotekarforbundets løntabel pr. 1.4.2008 for statsligt overenskomstansatte bibliotekarere